

FØREBELS RAPPORT – KULTURSKULE 3.0 I STRANDA



Status ved inngangen til prosjektet

Kort bakgrunn – Stranda Kommune

Stranda Kommune er ei vestlandskommune med ca. 4500 innbyggjarar. Kommunen er ofte omtalt som «indrefiletten» av vestlandsnaturen med tettstadane Geiranger og Hellesylt som dei mest kjende turistdestinasjonane. Stranda sentrum er det klart største bygdelaget. Det er også her kommuneadministrasjonen held til. Kulturskulen har sine egne lokale i det regionale kulturhuset i bygdesentrum.

Det er 4 grunnskular og 2 vidaregåande skular i kommunen. Det er 4 kommunale og 2 private barnehagar i kommunen.

Aktiviteten til, og deltakinga i, det frivillege kulturlivet i bygdene våre har gått noko ned dei seinare åra. Dette har m.a. truleg samanheng med at det, særleg i stranda sentrumskrins, er ein svært stor del ikkje etnisk norske innbyggjarar. Stranda er ei typisk industrikommune med mykje arbeidsinnvandring, særleg frå Aust-Europa. Det er likevel relativt god deltaking på dei tilboda som eksisterer, og kulturskulen har relativt god søkning til sine tilbod.

Stranda Kulturskule

Kulturskulen har lokale i Stranda sentrum. Vi har tilbod om opplæring på dei fleste musikk-fag. I tillegg har vi eit bildefag og eit dansefag i etableringsfasen. I skuleåret 2022-23 er det to klasser i gang på bildefag (ca. 15 elevar totalt) og 2 danseklasser (ca 25 elevar totalt). Størstedelen av danseelevane er førskuleelevar eller går i 1.klasse.

Vi driv undervisning i alle bygdelaga i kommunen. I to av skulekrinsane er kulturskulen nærast ein integrert del av skulekvardagen til elevane i grunnskulen. I den eine skulekrinsen, Sunnylvn, har dei i meir enn 20 år i praksis hatt «heildagsskule» i grunnskulen. Her ligg all kulturskuleundervisning som ein integrert del av skuledagen til elevane. I sentrumskringen ligg all undervisning etter grunnskuletida til elevane. Her er grunnskulen tradisjonelt organisert.

Kulturskulen har samarbeid om opplæring til dei to skulekorpsa i kommunen. I Sunnylvn ligg aspirantopplæringa som ein del av skuledagen til elevane. Her er tilgangen på nye aspirantar svært god, og skulekorpset er i «godt driv». I sentrumskringen har vi hatt svært dårleg tilgang på aspirantar dei seinare åra. Etter «korona-året» 2020 har det ikkje kome ein einaste ny søkjar som korpsasirant i sentrum.

Kulturskulen er relativt dårleg forankra i kommunen sitt planverk, men rammeplanen for kulturskulen «Mangfald og fordjuping» er vedtatt innført.

Kommunen si organisering.

Kommunen er organisert etter såkalla «flat styringsmodell». Rådmannen har 3 kommunalsjefar i sin stab. Under desse kommunalsjefane er vi organisert med ulike, sjølvstendige driftseiningar. Leiarane av driftseiningane har fullt drifts- og budsjettansvar for sine einingar.

Kulturskulen er ikkje organisert som ei eiga driftseining, men er organisatorisk plassert ei eininga «Kultur og fritid» som ein del av porteføljen til «kommunalsjef oppvekst». Einingsleiar for eininga «Kultur og fritid» er næraste overordna for kulturskulerektor.

Kulturskulerektor har delegert ansvar for drifta av kulturskulen, men er ikkje ein formell del av kommunen si leiargruppe. Kulturskulerektor deltek ikkje kommunen sine «rektormøter». Det er ingen andre faste strukturar eller møteplassar mellom kulturskulerektor og leiarar i andre driftseiningar i kommunen.

Det er ingen formelle møteplassar mellom kulturskulen og det politiske styringsnivået i kommunen.

Samskappingsprosjekt KISS – Korps i Skulen, Stranda

Prosjektet KISS vart fødd på fortauet utanfor rådhuset etter eit kommunalt møte. Vi hadde då i lengre tid forsøkt å få til eit anna samskappingsprosjekt knytt til SFO-tilbodet ved Ringstad Skule, sentrumsskulen i kommunen. Etter dette møtet snakka tilfeldig vis rektor ved kulturskulen, rektor ved Ringstad Skule og ein engasjert lærar saman. Ut frå denne samtalen vart prosjektet KISS skapt.

Prosjektet KISS var oppretta med følgjande målsetting:

Mål:

- Å gje ei variert og kvalitetsmessig god musikkopplæring ved Ringstad Skule.
- Å auke engasjementet og rekrutteringa til korpsmusikken i Stranda
- Å motarbeide utanforskap, mobbing, isolasjon og sosiale skeivheiter i ungdomsgruppa

Vidare vart følgjande skissert:

- Prosjektet vil inkludere alle borna ved 4. trinn ved Ringstad Skule. Dei vil få opplæring på eit korpsinstrument som ein integrert del av musikkopplæringa i skulen.
- Stranda Kulturskule vil ha det fagleg ansvaret for gjennomføringa av korpsopplæringa. Ringstad Skule organiserer tilbodet. Gjennomføringa føreset eit tett fagleg samarbeid mellom lærarar ved begge skulane.

Det vart forsøkt etablert ei prosjekt- eller styringsgruppe med følgjande samansetting:

- Rektor i Kulturskulen, Prosjektleder
- Rektor/leder ved Ringstad Skule
- 1 lærar frå kulturskulen som også er dirigent for skulekorpset
- 1 eller 2 lærarar frå Ringstad Skule
- Leder i skulekorpset
- Eventuelt andre ressurspersonar

Prosjektet fekk den verst tenkjelege starten. I det grunnlaget for prosjektet var lagt slo koronabølgja inn i kommunen vår for fullt. Vi hadde heldig vis unngått dei store konsekvensane av koronapandemien i Stranda heilt fram til etterjulsvinteren 2022, men i februar, mars og delvis april, prega pandemien og konsekvensane av den store delar av drifta. Særleg vart skuleverket hardt ramma. I denne tida gjekk alt fokuset hos dei fleste på å kunne oppretthalde ei normal drift, trass stort fråver både frå elevar og lærarar. Tida var ikkje inne for å fokusere på eit krevjande samskapingsprosjekt, køyre langsiktige utviklingsprosessar på tvers av skuleslaga og slik etablere dei naudsynte profesjonsfellesskapa.

Vi definerte følgjande kritiske suksessfaktorar:

- Tilgang på lærekrefter til dei ulike instrumenta?
- Tilgang på relevante instrument i god stand. Vi vil i løpet av skuleåret 2022-23 trenge eit klassesett (ca. 40 instrument) av god kvalitet til bruk i prosjektet. Kostnad for dette vil ligge på 3 – 500.000,- basert på rettleiande listepisar. Dette er ein kritisk suksessfaktor!
- Samarbeidstid mellom lærarar skuleslaga. Både i forkant av oppstart og løpande gjennom prosjektet. Det er krevjande å finne tid til felles planlegging mellom tilsette i begge skuleslaga sidan Ringstad skule underviser i kulturskulen si planleggingstid – og vice versa.
- **Involvering:**
 - Korpset, som frivillig org., vert invitert inn som aktiv medspelar i prosjektet
 - Elevar/foreldrekontakter samt kontaktlærarar ved aktuelle trinn vert orientert og høyrte i prosessen.
- **Forankring**
 - **Politisk:** Prosjektet bør forankrast politisk gjennom formelt vedtak i HOK. HOK bør vere representert i styringsgruppa.
 - **Administrativt:** Prosjektet er forankra i rådmannsteamet ved at kommunalsjef orientert.
 - Det må vidare sikrast forankring og gode, formelle strukturar mellom KISS og ABSOLUTT-programmet samt andre aktuelle/relevante utviklingsprogram i kommunen.

I mai vart også HOK – Hovudutval for oppvekst og kultur - orientert om prosjektet. Dei fungerer som referansegruppe i det overordna prosjektet.

Utforminga av prosjektet vart difor i første omgang i stor grad definert av kulturskulen/korpset sine folk. Vi makta likevel å samle heile gruppa til eit møte i mai 2022 der rammene og framdriftsplanen vart lagt, og prosjektet justert slik at det passa betre til grunnskulen sin tankegang og organisering.

Ei uttalt målsetting var at begge skuleslaga skulle gjennomføre prosjektet på ein slik måte at deira eigen *identitet* vart ivaretatt. Dette trur vi at vi har makta. (sjå avsnitt om organisering)

Gjennomføring

I møtet i mai vart det endeleg bestemt at prosjektet skulle kome i gang. Det vart bestemt å tilby opplæring på to ulike instrument; klarinett og althorn. Vi la ein kort, skissemessig plan for gjennomføringa:

Juni 2022

- Familiane til elevane vert orientert om prosjektet (sjå vedlegg)
- Vi gjennomfører ein «prøvedag» med dei aktuelle elevane der elevane vert orientert og får prøve aktuelle instrument. Alle får kome med ynskje om kva instrument dei ynskjer opplæring på.
- Arbeid med finansiering og innkjøp av instrument.

Juli/medio august 2022

- Fordeling av elevar i Puljer og grupper. Fordeling instrument og oppsett av grupper.

Skulestart til ca. haustferie.

- KISS – Pulje 1 får opplæring
- Felles konsert i Kulturhuset der KISS-gjengen spelar saman med skulekorpset, resten av klassa, kulturskuleelevar og lærarorkester frå kulturskulen

Ca. Haustferie – jul

- KISS – Pulje 2 får opplæring
- Felles konsert i Kulturhuset der KISS-gjengen spelar saman med skulekorpset, resten av klassa, kulturskuleelevar og lærarorkester frå kulturskulen

Januar – juni 2023

- KISS-elevar som ynskjer det får fortsette opplæringa på korpsinstrument og vert tatt opp som aspirantar i Stranda Skulekorps. Opplæringa vert lagt til skulen, i skuletida, innanfor dei same rammene som vart nytta i KISS-prosjektet.

Juni – August 2023

- Nytt årskull vert introdusert til- og startar opp sin runde med KISS
- KISS-elevane frå sesongen 2022-2023 vert innlemma som juniorar i Stranda Skulekorps.

Prosjektgruppa kartla i første omgang kva korpset hadde på lager av ulike instrument. Vi konkluderte med at det var nok (ca.40) tilgjengelege instrument på lager til at prosjektet kunne startast, men at alder, kvalitet og tilstand på desse ikkje ville gje eit optimalt tilbod. På treblåssida var det nok tilgjengelege klarinettar (ca. 20) til at alle kunne få eit eige instrument, men på messingsida ville vi vere avhengige av at elevar delte på instrument, og vi ville måtte fordele elevgruppa på fleire ulike

instrumenttyper (kornett, althorn og baryton). Vi ville difor primært kunne tilby elevane nye, instrument av god kvalitet. Dette vart kostnadsberekna til ca. 500.000,- inkl. Mva.

Vi søkte så lokalt næringsliv og finansistisusjonar om investeringsstøtte. I løpet av sommarmånadene fekk vi tildelingar og garantiar som gjorde at vi i august kunne bestille eit fullt klassesett med nye instrument – ca. 20 klarinettar og ca. 20 althorn.

Gjennomføring

Modellen vi valde for gjennomføring hadde som mål at begge skulane skulle kjenne eigarskap og behalde sin eigenidentitet gjennom prosjektet. 4.trinnet dette året har ca. 40 elevar og elevane er inndelt i to klasser/faste grupper. Tanken opphavleg var at musikktimeane (90 min pr. veke) til begge gruppene vart parallellagt – og at kulturskulen kom inn i denne tida og henta ut mindre grupper av elevar.

Følgjande plan vart lagt for tysdagane.

Musikkfag 4.trinn - Haustsemesteret (ca. 40 elevar)											
Pulje 1 - Skulestart til haustferien (ca. 20 elevar)						Pulje 2 - Haustferien til jul (ca 20 elevar)					
ca. 11.30 - 12.00		Ca. 12.00 - 12.30		Ca. 12.30 - 13.00		ca. 11.30 - 12.00		Ca. 12.00 - 12.30		Ca. 12.30 - 13.00	
Gruppe 1 Horn (3-4 stk)	Gruppe 1 Klarinett (3-4 stk)	Gruppe 2 Horn (3-4 stk)	Gruppe 2 Klarinett (3-4 stk)	Gruppe 3 Horn (3-4 stk)	Gruppe 3 Klarinett (3-4 stk)	Gruppe 1 Horn (3-4 stk)	Gruppe 1 Klarinett (3-4 stk)	Gruppe 2 Horn (3-4 stk)	Gruppe 2 Klarinett (3-4 stk)	Gruppe 3 Horn (3-4 stk)	Gruppe 3 Klarinett (3-4 stk)
Våren 2023											
Dei som ynskjer å fortsette opplæring på eit korpsinstrument får tildelt instrument og fortsett som vanlege korpslevar men får undervisninga på skulen, i skuletida, samtidig med at resten av trinnet har si musikkundervisning											
Gruppe 1 Kornett. (3-4 stk ?)		Gruppe 2 Klarinett (3-4 stk ?)		Gruppe 3 Barytone (3-4 stk ?)		Gruppe 4 Saksofon (3-4 stk ?)		Gruppe 5 Tverrfløyte (3-4 stk?)		Gruppe 6 Althorn (3-4 stk ?)	

På grunn av timeplanmessige forhold og tilgang på lærarar har ikkje grunnskulen parallellagt klassene sitt musikkfag, men planen har likevel blitt gjennomført slik som skissert.

Overordna resultatevaluering

I skrivande stund er vi midtvegs i gjennomføringa. Første KISS-konsert vart gjennomført i Storfjord Kulturhus 25.oktober, og tilbakemeldingane derfrå har vore svært positive. Andre pulje er no i gang og har hatt sine første økter. Sjølv om entusiasmen i elevgruppa er noko varierende, er det ingen som har motsett seg å delta. Alle som har deltatt så langt har «knekt spelekode» og har vist stor meistringsglede over å kunne få spele saman med andre.

Samhandling mellom lærarar

Dette var sett opp som ein kritisk suksessfaktor for prosjektet. Dette er også eit område vi på langt nær har henta ut det vi forventa i forkant. Ei utfordring vi raskt støtte på var denne: Kulturskuletilsette har si samarbeidstid på formiddag – fram til ca. Kl. 14.00. Vi startar vår undervisning etter skuletid kl. 14.00. Dette er også tida når grunnskuletilsette har si samarbeidstid. Dagane er også så hektiske og arbeidstida, særleg i grunnskulen, er så bandlagt av ulike faste møtepunkt og gjeremål, at det er svært krevjande å skulle sette av og definere faste møtepunkt mellom lærarane. Vi har fått til nokre få formelle møter, og hadde håpt at ved å legge KISS-prosjektet til økta rett etter mat-pausen til elevar/lærarar ved Ringstad skulle vi i det minste kunne få noko uformell samarbeidstid over nistepakken. Dette viser seg også å vere vanskelege sidan lærarar et på ulike pauserom/team-rom og har inspeksjonsvakter medan elevane er ute. På litt sikt kan nok dette likevel løysast.

I prosjektet har vi difor i stor grad nytta elektroniske samhandlingsverky knytt til kommunen si pedagogiske IT-løysing. Google Classroom har vore eit godt verky som har fungert greitt med tanke på konkrete avklaringar, deling av kritisk informasjon, utarbeiding av felles plandokument o.l.

Graden av involvering har likevel vore i minste laget til at dette pr. no er eit fullt utvikla samskapingsprosjekt. Vi har ikkje hatt høve til å gå vegen om dei faglege refleksjonane, henta ut felles læring i prosessen, eller fått til kompetanseoverføring i særleg grad mellom skuleslaga.

Oppsummering

Så langt har prosjektet KISS vore ein udiskutabel suksess. 18 barn har så langt fått sitt «crash-kurs» på korpsinstrument. Mange av dei i Pulje 1 har stor lyst til å fortsette og er ivrige etter å komme i gang. Konserten vart ein stor suksess!

Om dette vil resultere i auka oppslutting til skulekorpset er enno for tidleg å konkludere med. Dette vil dei næraste åra vise. Vidare er det eit stort uutnytta potensiale i å få dei to kollegia til å samhandle og samskape i det daglege. Her er vi no berre i starten, og dette er også eit område som krev modning og målretta innsats på leiarnivå i åra som kjem.

Kva dette prosjektet gjer for integrering, utanforskap, mobbing og isolasjon er enno for tidleg å seie. I prosjektet så langt har barn frå fleire kulturar deltatt og vist svært stor iver. Også elevar med særskilde behov har vore inkludert med suksess så langt. Langtidseffekten av dette vil vise seg i åra som kjem, og er truleg også avhengig av korleis grunnskulen nyttiggjer seg dei sosiale aspekta ved dette tilbodet.

Skulekorpset si rolle i prosjektet har så langt blitt tona noko ned. Skulekorpset er pr. i dag svært lite og dei har svært få foreldre som kan ta ansvar. Tanken er at korpset si foreldregruppe kan aktiverast når vi kjem over nyttår for å slik sosialsere også foreldregruppa til KISS-aspirantane.

Om dette prosjektet vert ein suksess er enno altfor tidleg å konkludere med, men så langt har prosjektet vore ein suksess for dei barna som har fått eit tilbod. Vi har fått introdusert kulturskulen til ei rekkje «nye» brukarar på ein sær positiv måte og dei barna som fekk delta på konserten i oktober fekk ei stor oppleving, viste stor innsats og viste stor meistringsglede over det dei var med på.

Viktige lærepunkt å ta med seg i det vidare arbeidet og i framtidige prosjekt.

Organisatorisk

- Reell samskaping i ein «flat» organisasjon er svært krevjande når ingen har reell instruksjons- eller styringsmynde på tvers i organisasjonen.
 - Skal reell samskaping initierast på tvers i organisasjonen må begge/alle sider sjå viktigheita og verdien av prosjektet og formelle organisatoriske hinder må tilsidesettast.
 - Partane må oppleve reelt likeverd.
 - Formelle styringsstrukturar må ikkje stå i vegen for det faglege utviklingsarbeidet og etableringa av profesjonsfelleskap.
- Å etablere profesjonsfelleskap mellom ulike driftseiningar er krevjande.
 - Det må settast av nok tid og ressursar til at arbeidet vert prioritert.
 - Arbeidet med å etablere profesjonsfelleskap krev målretta leiing.
 - Formelle styringsstrukturar kan stå i vegen for dei gode løysingane. (ein leiar i ei eining kan ikkje instruere medarbeidarar i andre einingar)
- Gje den innleiande fasen god nok tid!
 - Organisatorisk var Stranda langt frå klar til å gå inn i prosjektet «femtidens kulturskule». Vi hadde/har ikkje strukturar som var «rigga» for dette prosjektet.
 - Deltakinga i prosjektet var forankra i eigen organisasjon (kulturskulen), og hos einingsleiar og kommunalsjef, men var ikkje forankra hos potensiell(e) samarbeidspartar før oppstart.

Forankring

- Planmessig forankring i kommunen sine plandokument kan vere til god hjelp i samskappingsprosessar, men gir ingen garanti for suksess.
- Samskappingsprosjekt som involverer både kommunal drift og private/frivillege organisasjonar gir nye utfordringar med tanke på planlegging og styring. Sentrale omgrep som må reflekterast over er m.a.
 - Profesjonalitet vs. Frivilligheit
 - Arbeidsdeling mellom frivilligheit og arbeidstakarar
 - Formelle møtepunkt.
 - Kostnadsdeling
- Når ein arbeider med små barn kan «brukarstemma» vere vanskeleg å oppfatte.
 - Barna har ei stemme – familiene kan ha ei anna stemme.
- Skal reelle profesjonsfelleskap etablerast på tvers i organisasjonen må prosjektet forankrast breitt i begge organisasjonane, og tilsette i begge organisasjonane må kjenne behov for og sjå potensialet i arbeidet.
- Eit forpliktande samarbeid må vere forpliktande alle/begge vegar.
 - For at alle skal kunne sjå «det store bildet» må arbeidet med å etablere dette bildet prioriterast av alle partar og i heile organisasjonen.

Uformelle kanalar

- Uformelle møteplassar har svært stor verdi i samskapingsprosjekt. Gode prosjekt kan ofte initierast gjennom uformelle samtalar.
- Daglege driftsutfordringar kan ofte finne si løysing i uformelle kanalar og ved at folk møtest.
- Gode relasjonar mellom medarbeidarar på ulike nivå er viktig!

Tydeleg planlegging

- Planlegginga må vere tydeleg og langsiktig
- Etabler eit stort «løysingsrom» med ei tydeleg retning. Løysingsrommet må vere forstått og akseptert av alle partar.
- Gje stor handlingsfridom innanfor det etablerte løysingsrommet.
- Leirolla må vere tydeleg, utan å vere «styrande» for korleis dei faglege utfordringane vert løyst.

Ta høgde for kulturforskjellar

- Sjølv i små organisasjonar kan kulturforskjellane vere svært store
- Alle har etablerte forestillingar/bileter av «dei andre». Desse forestillingane viser seg ofte å vere ganske fjern frå korleis «dei andre» oppfattar seg sjølve. Å rive ned eigne forestillingar kan vere krevjande, men også lærerikt og opplysande.
- Eigne forestillingar om «dei andre» kan stå i vegen for mykje god samhandling.

Generelt

- I Stranda har synergien mellom ulike utviklingsprosjekt uteblitt og felles læringsarenaer på tvers i organisasjonen eksisterer ikkje.
 - Stranda Kommune er også deltakar i ABSOLUTT-prosjektet til KS. I utlysinga av «Kulturskole 3.0» vart det trekt fram at Kulturskole 3.0 var eit «underbruk» og assosiert del av KS si ABSOLUTT-satsing.
 - Lokalt i Stranda har det vore vasstette skott mellom kommunen si deltaking i ABSOLUTT og kommunen si deltaking i Kulturskole 3.0 – Fremtidens kulturskole. Vi kan anta at dette har svekka begge prosjekta og gjort samskaping og felles læring vanskelegare.
- Sjølv om prosjektet så langt berre i startfasen, og sjølv om det vil ta lang tid før vi ser resultatet både frå resultat- og effektmåla prosjektet sette seg er førsteinntrykket at KISS er, og vil kome til å bli, ein suksess både på kort og lang sikt. Sjølv om prosjektet var langt frå «gryteklart» ved inngangen til «Kulturskole 3.0», hadde prosjektet aldri sett dagens lys utan vår deltaking i «Kulturskole 3.0». Vi kan anta at Kulturskole 3.0 også har vore eit viktig moment når privat næringsliv har stilt opp med investeringsmidlar.

Vedlegg

- Informasjonsmateriell
- Bilder
- Film (blir ettersendt)